

чином, є всі підстави стверджувати, що оцінка фінансово-го стану підприємства в даний час – це один з найважливіших елементів системи управління виробничо-господарської і фінансової діяльності підприємства, який дозволяє об'єктивно оцінити внутрішні можливості фінансової стабілізації підприємства.

Список використаних джерел

1. Артеменко В.Г. Финансовый анализ: учеб. пособие / В.Г. Артеменко, М.В. Беллендир. – М.: ДИС, НГАЭиУ, 2009. – 231 с.
2. Балабанов А.И., Балабанов И.П. Финансы. – СПб.: Питер, 2004. – 192 с.
3. Бандурка О.А. Финансова діяльність підприємства: О.А. Бандурка Підр. / За ред. О.А. Бандурка. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
4. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – №3. – С. 117–128.
5. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К.: Вища школа, 1997.
6. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия // Т.Б. Бердникова. – Уч. пособие. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 215 с. – ISBN: 978-5-16-000487-4.
7. Болюх М.А. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посібник / Болюх М.А. та ін. – К.: КНЕУ, 2001.
8. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник / Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін. // За редакцією Дем'яненка М.Я. – К.: ІАЕ-УААН, 2003.

9. Калина А.В., Конева М.И., Яценко В.А. Сучасний економічний аналіз і прогнозування // За редакцією А.В. Калина Навч. посібник. – К.: МАУП, 2005. – 272 с.

10. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства // М.Я. Коробов Навч. посібник. – К.: Знання, 2000.

11. Кузьменко Л.В. Финансовый менеджмент // Кузьменко Л.В., Кузьмін В.В., Шаповалова В.М. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009.

12. Крутик А.Б. Организация предпринимательской деятельности: учеб. пособие для высш. учеб. заведений / А.Б. Крутик, М.В. Решетова. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия». 2008. – 160 с.

13. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства // В.О. Мец. – Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 262 с.

14. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. – 8-ме вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2013.

15. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – в 2-х т. Т. 2 / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: Хвиля-Прес, 2005. – 280 с.

16. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Петряєва З.Ф. Курс економічного аналізу: Підручник для студентів ВНЗ / За ред. Прокопенка І.Ф. – Харків: Легас. – 2004.

17. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности: Уч. пособие. – М.: ИНФРА-М, 2003.

18. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С., Ненашев Е.В. Методика финансового анализа // За ред. Шеремет А.Д. – М.: ИНФРА, 2001.

19. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України №49/121 від 26.01.2001.

УДК 331.45

В.М. АНДРІЄНКО,

к.і.н., доцент, докторант, Університет економіки і права «КРОК»

Незалежний зовнішній аудит системи управління безпекою праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств

Досліджено закордонний досвід проведення незалежного зовнішнього аудиту безпеки праці на будівельних підприємствах. Запропоновано нове поняття «незалежний зовнішній аудит системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств». Розроблено концептуальний підхід до впровадження незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств. Встановлено мету, завдання, напрями та функції незалежного зовнішнього аудиту. Визначено основні об'єкти та суб'єкти незалежного зовнішнього аудиту. Розроблено алгоритм проведення незалежного зовнішнього аудиту стану системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки на будівельному підприємстві.

Ключові слова: незалежний зовнішній аудит, праця, безпека праці, економічна безпека, система управління безпекою праці, будівельне підприємство.

В.М. АНДРИЕНКО,

к.и.н., доцент, докторант, Университет экономики и права «КРОК»

Независимый внешний аудит системы управления безопасностью труда в системе экономической безопасности строительных компаний

Исследован зарубежный опыт проведения независимого внешнего аудита безопасности труда на строительных предприятиях. Предложено новое понятие «независимый внешний аудит системы управления безопасностью труда как составная системы экономической безопасности строительных предприятий». Разработан концептуальный подход к внедрению независимого внешнего аудита системы управления безопасностью труда как составной системы экономической безопасности строительных предприятий. Установлены цели, задачи, направления и функции независимого внешнего аудита. Определены основные объекты и субъекты независимого внешнего аудита. Разработан алгоритм проведения независимого внешнего аудита состояния системы управления безопасностью труда как составной системы экономической безопасности на строительном предприятии.

Ключевые слова: независимый внешний аудит, работа, безопасность труда, экономическая безопасность, система управления безопасностью труда, строительное предприятие.

Independent external audit of safety management in the economic safety construction enterprises

Studied foreign experience of an independent external audit safety on construction enterprises. A new concept of «independent external audit of safety management as a component of economic security construction companies». A conceptual approach to implementing an independent external audit of safety management as a component of economic security construction companies. Established goals, objectives, guidelines and independent external audit functions. The main objects and subjects of independent external audit. The algorithm for independent external audit of the safety management system as a component of economic security at a construction company.

Keywords: independent external audit, labor, safety, economic security, system safety management, construction enterprise.

Постановка проблеми. Аналіз закордонного досвіду в галузі менеджменту охорони праці свідчить, що його регулювання необхідно здійснювати на підставі оцінки ризиків виникнення нещасних випадків та аварій на виробництві у відповідності зі Стандартом серії OHSAS 18001 «Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки персоналу», який не має статусу міжнародного стандарту ISO, але широко використовується у всьому світі і вважається одним із найдосяжніших стандартів по організації менеджменту з питань охорони праці. В ньому система менеджменту управління охороною праці будується на ідентифікації та оцінці загроз виникнення нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Зазначеним стандартом серії OHSAS 18001 «Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки персоналу» передбачене проведення незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці, проте сам механізм такого аудиту чітко не встановлений.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням управління системою охорони та безпеки праці на будівельних підприємствах присвячена ціла низка праць зарубіжних та вітчизняних вчених. У своїх дослідженнях питання безпеки праці вивчали Д.В. Зеркалов, Ю.І. Шульга, С.В. Сукач, М.А. Кобилянський, О.Л. Величко, О.В. Мозговой, Н.В. Тирак, О.Б. Горноста, О.Л. Мірус, Н.П. Попова, В.І. Кабанец, З.Д. Смолякова, К.Н. Ткачук, О.І. Полукаров, Д.О. Павленко, О.Є. Кружилко, О.В. Кобилянський, В.Й. Чабан, В.В. Обливанцов, М.Ю. Улітіна, Б.М. Коржик та інші.

Законодавство України також передбачає можливість залучення зовнішніх незалежних експертів-аудиторів для здійснення перевірки стану системи управління охороною праці на підприємствах. Але оскільки питання безпеки праці є більш широкими та включають у себе й інші питання поряд з питаннями охорони праці, а також безпосередньо впливають на стан системи економічної безпеки всіх підприємств, у тому числі й будівельної галузі, вважаємо за доцільне запропонувати авторський підхід до проведення незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

Мета статті полягає у наданні пропозицій щодо розробки концептуального підходу до впровадження незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Основними складовими частинами будь-якого концептуального підходу є такі:

– впровадження терміну «незалежний зовнішній аудит системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств»;

– встановлення мети, завдань, напрямів, функцій та принципів незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств;

– визначення об'єктів незалежного зовнішнього аудиту;

– встановлення суб'єктів незалежного зовнішнього аудиту, їхніх прав та обов'язків;

– розробка алгоритму проведення незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств;

– надання пропозицій щодо оформлення результатів проведеного незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

Під поняттям «незалежний зовнішній аудит системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств» пропонуємо розуміти документально оформлений системний незалежний процес діагностики стану відповідної системи, який здійснюється аудиторською організацією на замовлення власника об'єкта аудиту.

Метою проведення незалежного зовнішнього аудиту є діагностика стану системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

Основними завданнями аудиту є:

– збір достовірної інформації про об'єкт аудиту та формування на її основі аудиторського висновку;

– встановлення відповідності об'єкта аудиту вимогам законодавства з питань безпеки праці;

– оцінка впливу діяльності об'єкта аудиту на стан системи управління безпекою праці;

– оцінка ефективності, повноти і обґрунтованості заходів, що вживаються для забезпечення безпеки праці на об'єкті аудиту.

Конкретні завдання аудиту в кожному окремому випадку визначаються замовником виходячи з його потреб та характеру діяльності об'єкта аудиту.

Основними напрямками незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств є такі:

1. Професійний добір для працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки, з урахуванням стану здоров'я та психофізіологічних показників.

2. Навчання та пропаганда знань з охорони праці.

3. Безпечний стан обладнання.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4. Безпечний стан виробничих процесів.
5. Безпечний стан будівель та споруд.
6. Забезпечення нормативних санітарно–гігієнічних умов праці.
7. Наявність засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).
8. Оптимальні режими праці та відпочинку.
9. Лікувально–профілактичне обслуговування працюючих.
10. Санітарно–побутове обслуговування.

Основними функціями незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств є:

- контролююча – передбачає перевірку всіх напрямів забезпечення безпеки праці на підприємствах на їх відповідність законодавчо встановленим нормам;
- консультаційна – надає поради щодо приведення всіх напрямів забезпечення безпеки праці у відповідність із законодавчо встановленими нормами;
- запобіжна – дозволяє виявити та виправити недоліки у стані системи управління безпекою праці на підприємстві до перевірки контролюючими органами.

Незалежному зовнішньому аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств притаманні такі характерні риси:

- добровільність;
- незалежність;
- документальне оформлення результатів;
- засвідчення стану відповідності вимогам законів та інших нормативно–правових актів з питань безпеки праці.

Основними принципами незалежного зовнішнього аудиту є незалежність, законність, обґрунтованість, об'єктивність, неупередженість, достовірність, документованість, професійна компетентність, персональна (індивідуальна) відповідальність виконавця аудиту при проведенні аудиту та складанні аудиторського висновку.

- Основними об'єктами незалежного зовнішнього аудиту є:
- підприємства, установи та організації, їхні філії та представництва чи об'єднання, окремі виробництва, інші суб'єкти господарювання;
 - системи управління охороною праці та промисловою безпекою;
 - роботи підвищеної небезпеки.

Основними суб'єктами незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи

економічної безпеки будівельних підприємств є замовник та виконавець (рис. 1).

Замовником незалежного зовнішнього аудиту є власник чи власники будівельного підприємства, які мають права та обов'язки (табл. 1).

Виконавцем незалежного зовнішнього аудиту є аудиторська організація, під якою пропонуємо розуміти суб'єкт господарської діяльності, який здійснює аудит стану системи управління безпекою праці, та акредитована відповідно до вимог чинного законодавства. У складі аудиторської організації працюють незалежні аудитори – фізичні особи, які пройшли у встановленому порядку навчання та отримали документ на право здійснення аудиту стану системи управління безпекою праці.

На нашу думку, аудиторська організація повинна відповідати таким критеріям:

- бути юридичною особою – резидентом України;
- мати у своєму штаті аудиторів із систем управління якістю;
- мати у своєму штаті аудиторів із систем управління безпекою праці та охорони здоров'я, не менше двох фахівців;
- мати у своєму штаті експертів технічних з промислової безпеки, які працюють на постійних засадах з кожного заявленого напрямку експертної діяльності, з кожного заявленого виду устаткування;
- мати у своєму штаті фахівців з оцінки умов праці на робочих місцях;
- мати атестат акредитації Національного органу з акредитації як органу, що здійснює інспектування згідно з ДСТУ ISO/IEC 17020;
- мати сертифікат на систему управління якістю згідно з ДСТУ ISO 9001;
- мати актуалізований фонд нормативно–правових актів та нормативних документів та систему його актуалізації;
- мати необхідне інформаційно–технічне забезпечення робіт із ведення обліку даних про проведені роботи.

Пропонуємо забороняти здійснення незалежного зовнішнього аудиту будівельних підприємств тим аудиторам, які мають акції цих об'єктів або у іншій формі мають безпосереднє відношення до них.

Аудиторська організація під час проведення аудиту, на нашу думку, також повинна мати певні права та обов'язки (табл. 2).

Проведення незалежного зовнішнього аудиту стану системи управління безпекою праці на будівельному підприємстві

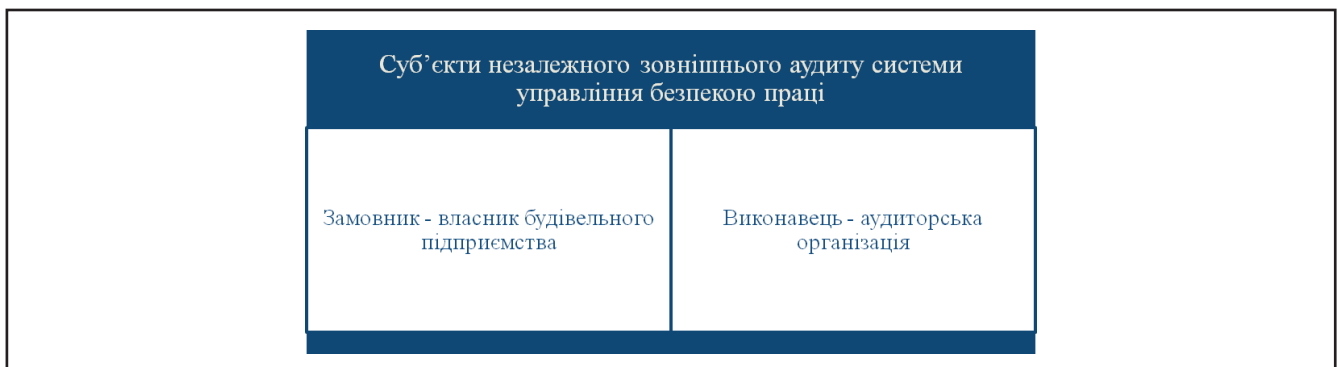

Рисунок 1. Суб'єкти незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств

Складено особисто автором.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 1. Права та обов'язки замовника незалежного зовнішнього аудиту

Права	Обов'язки
Вільно визначати виконавців аудиту, давати аудиторській організації завдання на проведення аудиту, отримувати інформацію про хід аудиту, одержувати та використовувати висновки та свідоцтва з проведення аудиту	Забезпечувати фінансування проведення аудиту, своєчасне приймання та оплату виконаних робіт та наданих послуг
Право на відшкодування збитків, заподіяних неправомірними діями аудиторської організації під час проведення аудиту	Надавати аудиторській організації всю наявну в нього інформацію, письмові чи усні пояснення щодо об'єктів аудиту
Інші права відповідно до законодавства України	Не допускати дій, спрямованих на примушування виконавця аудиту до зміни форм і методів роботи чи висновків аудиту
	Забезпечувати доступ виконавців аудиту на об'єкт, сприяти їм у проведенні дій, необхідних для належного виконання покладених на них завдань
	Виконувати інші дії, пов'язані з проведенням аудиту відповідно до законодавства України

Складено особисто автором.

стві як складової системи економічної безпеки пропонуємо здійснювати згідно з рис. 2.

Аудит проводиться на підставі договору між замовником та виконавцем, що укладається відповідно до вимог законодавства України, згідно з яким аудиторська організація несе визначену законом та договором відповідальність перед замовником за виконання визначених договором зобов'язань та достовірність висновків аудиту.

Відносини у сфері незалежного зовнішнього аудиту стану системи безпеки праці на будівельному підприємстві регулюються Конституцією України, законами України «Про охорону праці», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», іншими актами законодавства України.

Аудиторська організація розробляє Програму аудиту та погоджує її з замовником. Дана програма має містити основні об'єкти аудиту та терміни їх перевірки.

На нашу думку, перевірку об'єктів аудиту доцільно здійснювати в розрізі підсистем системи управління безпекою праці та в розрізі функціональних складових системи економічної безпеки будівельних підприємств, зазначених у пп. 4.2 дисертаційного дослідження. Саме такий підхід дозволить не лише здійснити всебічну оцінку стану системи, а й оцінити вплив загроз невідповідності існуючих параметрів забезпечення безпеки праці законодавчим нормативам на

стан системи економічної безпеки будівельних підприємств у цілому.

Для реалізації поставленого вище завдання пропонуємо розробити методологічний підхід до проведення незалежної оцінки стану системи управління безпекою праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств у пп. 5.3 дисертації.

Результати проведення незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці оформлюються у вигляді «висновку аудиту», під яким пропонуємо розуміти документ, який складається аудиторською організацією і містить інформацію про відповідність (невідповідність) об'єкта аудиту вимогам законів та інших нормативно-правових актів з питань безпеки праці.

Результати незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці пропонуємо подавати у формі висновку, який має містити:

- загальні відомості про об'єкт та замовника аудиту;
- підстави для проведення аудиту, його мету, завдання, програму та обсяг виконаних робіт;
- відомості про аудиторську організацію (аудитора);
- перелік основних законодавчих актів та інших нормативних документів, на підставі яких та для перевірки на відповідність яким проводився аудит;
- характеристику фактичного стану об'єкта аудиту;

Таблиця 2. Права та обов'язки аудиторської організації

Права	Обов'язки
Самостійно визначати форми і методи проведення аудиту відповідно до законодавства та договору із замовником аудиту	Повідомляти замовника про всі виявлені у процесі проведення аудиту випадки порушення законодавства про промислову безпеку і охорону праці, стандартів, норм, правил та відображати цю інформацію у висновку про проведення аудиту
Отримувати документи, матеріали та інші відомості, наявні у замовника об'єкта аудиту, необхідні для проведення аудиту	Невідкладно інформувати про виявлену у процесі проведення аудиту загрозу аварійної ситуації керівника (власника) об'єкта аудиту
Залучати на договірних засадах для вирішення окремих питань, що виникають у процесі проведення аудиту і вимагають спеціальних знань, фахівців відповідного профілю, не покладаючи на них відповідальність за висновки аудиту	Забезпечувати належне збереження та своєчасне повернення документів, які одержані від власника об'єкта аудиту, замовника та інших осіб для проведення аудиту
	Невідкладно інформувати замовника про відомі аудиторській організації причини, що унеможливають проведення чи продовження аудиту
	Заявляти самовідвід за наявності особистої зацікавленості у результатах аудиту
	Дотримуватися встановлених законодавством та договором на проведення аудиту вимог щодо конфіденційності інформації, яка отримана або стала йому відома під час виконання цієї роботи

Складено особисто автором.

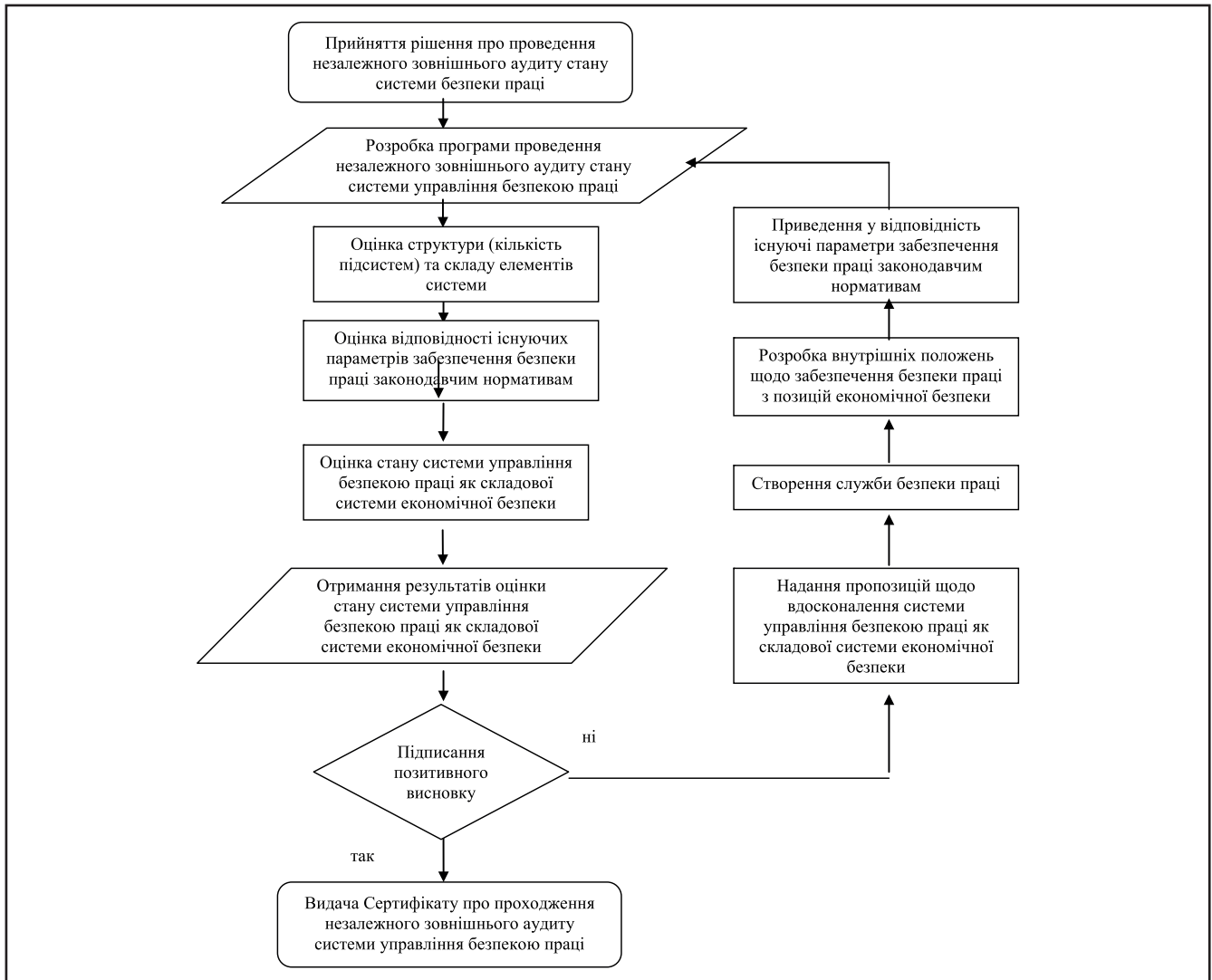

Рисунок 2. Алгоритм проведення незалежного зовнішнього аудиту стану системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки на будівельному підприємстві

Складено особисто автором.

– висновки аудиту щодо виявлених невідповідностей (або відсутності таких) об'єкта аудиту вимогам законодавчих актів та інших нормативних документів;

– відомості щодо підприємств, установ, організацій та осіб, яким надається висновок.

Висновок про проведення аудиту може містити рекомендації щодо заходів, які необхідно вжити для усунення виявлених невідповідностей.

Висновок незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці є офіційним документом, який засвідчується підписом керівника аудиторської організації та печаткою аудиторської організації.

Висновок незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці може бути негативним або позитивним:

– негативний висновок видається у разі невідповідності об'єкта аудиту вимогам законів та інших нормативно-правових актів з питань безпеки праці;

– позитивний висновок надається у разі відповідності об'єкта аудиту вимогам законів та інших нормативно-правових актів з питань безпеки праці.

За результатами проведеного незалежного зовнішнього аудиту пропонуємо видавати «Свідоцтво», тобто документ дозвільного характеру, який надається аудиторською організацією суб'єкту господарювання і засвідчує відповідність об'єкта аудиту вимогам законів та інших нормативно-правових актів з питань безпеки праці. Позитивний висновок є підставою для видачі аудиторською організацією свідоцтва щодо відповідності об'єкта аудиту вимогам законів та інших нормативно-правових актів з питань безпеки праці.

Свідоцтво є документом дозвільного характеру з промислової безпеки і охорони праці, який надає право на провадження діяльності суб'єктом господарювання і діє на протязі трьох років.

Після надання свідоцтва аудиторська організація повинна один раз на рік здійснювати перевірку діяльності замовника аудиту з питань дотримання ним вимог безпеки праці в тому об'ємі, в якому було надано аудиторський висновок.

У разі отримання суб'єктом господарювання свідоцтва пропонуємо органам державної влади, до компетенції яких відноситься проведення перевірки діяльності будівельних підприємств у галузі безпеки праці, не здійснюють перевірку

таких суб'єктів протягом трьох років після отримання свідчення, за виключенням випадків виробничого травматизму зі смертельними наслідками або групових нещасних випадків, викликаних порушенням суб'єктом господарювання умов дотримання безпеки праці.

Висновки

Результати проведеного дослідження дозволили зробити такі висновки:

1. Автором досліджено закордонний досвід проведення незалежного зовнішнього аудиту безпеки праці на будівельних підприємствах.

2. Запропоновано нове поняття «незалежний зовнішній аудит системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств».

3. Розроблено концептуальний підхід до впровадження незалежного зовнішнього аудиту системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки будівельних підприємств.

4. Встановлено мету, завдання, напрями, функції та принципи незалежного зовнішнього аудиту.

5. Визначено основні об'єкти та суб'єкти незалежного зовнішнього аудиту.

6. Розроблено алгоритм проведення незалежного зовнішнього аудиту стану системи управління безпекою праці як складової системи економічної безпеки на будівельному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Довідник нормативних документів у сфері охорони праці, пожежної безпеки, гігієни праці та соціального страхування від нещасних випадків [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: ws.social.org.ua/Documents/pdf/Додаток_Б_ДОВІДНИК.doc.

2. Зеркалов Д.В. Безпека праці [Електрон. ресурс]: монографія / Д.В. Зеркалов. – Електрон, дані. – К.: Основа, 2012. – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем вимоги: Pentium; 512 MbRAM; Windows 98/2000/XP; AcrobatReader 7.0. – Назва з тит. екрана.

3. Про аудит з промислової безпеки і охорони праці: проект Закону України [Електрон. ресурс] Режим доступу до тексту: w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=30760&pf35401=111501

УДК 338.45:629.735 (043.2)

С.О. АРЕФ'ЄВ,

к.е.н., докторант кафедри фінансів, обліку та аудиту, Національний авіаційний університет

Дослідження механізму забезпечення економічної безпеки авіакомпаній у процесі реструктуризації

У статті досліджено механізм збереження потенціалу самофінансування авіакомпаній та чинники його виснаження. В результаті проведеного дослідження встановлено два основних важелі послаблення загроз втрати потенціалу самофінансування авіакомпаніями: скорочення витратомісткості авіаперевезень та зменшення частки витрат на персонал в операційних витратах. Уперше запропоновано методичний підхід до розробки реструктуризаційних стратегій на основі регресійного аналізу потенціалу самофінансування авіакомпаній та обґрунтування його змін у несприятливих економічних умовах засобами нечіткої арифметики.

Ключові слова: потенціал самофінансування, нерозподілений прибуток, витратомісткість, витрати на персонал, трикутне нечітке число, катастрофічний фінансовий стан, економічні інтереси авіакомпаній.

С.А. АРЕФЬЕВ,

к.э.н., докторант кафедры финансов, учета и аудита, Национальный авиационный университет

Исследование механизма обеспечения экономической безопасности авиаккомпаний в процессе реструктуризации

В статье исследован механизм сохранения потенциала самофинансирования авиаккомпаний и факторы его истощения. В результате проведенного исследования установлены два основных рычага ослабления угроз потери потенциала самофинансирования авиаккомпаниями: сокращение затратноёмкости авиаперевозок и уменьшение доли расходов на персонал в операционных расходах. Впервые предложен методический подход к разработке реструктуризационных стратегий на основе регрессионного анализа потенциала самофинансирования авиаккомпаний и обоснование его изменений в неблагоприятных экономических условиях средствами нечеткой арифметики.

Ключевые слова: потенциал самофинансирования, нераспределенная прибыль, затратноёмкость, расходы на персонал, треугольное нечеткое число, катастрофическое финансовое состояние, экономические интересы авиаккомпаний.

This article explores the potential of self preservation mechanism airline and its depletion factors. The study has 2 main levers mitigation potential threats of loss of self airlines: vytratomistkosti reduction in air travel and reducing the share of personnel costs in operating expenses. The first time the methodical approach to developing restructuring strategies based on regression analysis of potential self airlines and justification of its changes in adverse economic conditions by means of fuzzy arithmetic.

Keywords: self-financing capacity, retained earnings, vytratomistkist, personnel costs, triangular fuzzy number disastrous financial situation, the economic interests of airline.